

HE 116/2017 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

- AMKE kannattaa esitettyjä lakimuutoksia, jotka ovat pääosin teknisiä.
- AMKE vaatii, että opiskelijahuollon palveluiden rahoituksen riittävyyttä seurataan.
- AMKE edellyttää, että ammatillisen koulutuksen oppilas- ja opiskelijahuollon rajapintoihin sekä siltapalveluiden tarpeeseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Nyt esitetyt oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutokset ovat johdonmukaista seurausta ammatillisen koulutuksen lainsäädännön uudistukselle. Yksi yhteinen ammatillinen koulutus edellyttää yhtä yhteistä oppilas- ja opiskelijahuoltolakia ja sen nojalla järjestettävää toimintaa.

Esityksessä suurin muutos on, että oikeus oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisiin kuraattori- ja psykologipalveluihin laajennettaisiin koskemaan kaikkia ammatillista perustutkintoa suorittavia opiskelijoita ja valmentavassa koulutuksessa olevia opiskelijoita. AMKE on kannattanut ja kannattaa muutosta johdonmukaisena, mutta samalla kantanut huolta uudistuksen rahoituksesta.

Lakimuutoksen kustannukseksi on esityksessä arvioitu 5,633 miljoonaa euroa. Perusteluissa on mainittu, että aikuisopiskelijoiden mahdollinen tuen tarve on nuoria opiskelijoita vähäisempi. Arvio ei ole näiltä osin johdonmukainen ammatillisen koulutuksen lainsäädännön valmistelussa tehdyn arvion kanssa. Tuolloin palveluiden laajentamista aikuisopiskelijoille perusteltiin sillä, että uudelleen kouluttaessa elämänhallinta ja vanhentuneet tai puutteelliset opiskelutaidot vaativat erityistä huomiota. Koulutuksen järjestäjien näkökulma asiaan on lähempänä jälkimmäistä arviota. Erityisesti vailla tutkintoa olevilla nuorilla aikuisilla on laajojakin tuen tarpeita. Arvioiden ristiriitaisuuksien vuoksi AMKE kantaa huolta rahoituksen riittävyydestä. AMKE edellyttää, että palvelun laajentamisen kustannukset rahoitetaan kestäväällä ja todelliset kustannukset kattavalla tavalla.

Muilta osin AMKElla ei ole lakiesitykseen huomautettavaa. Esitys perustuu pitkälti terminologian uudistamiseen ja pakollisesta koulutuksen järjestäjäkohtaisesta opetussuunnitelmasta luopumiseen, jota AMKE on kannattanut.

HE 116/2017 vp

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin tehtävä isompi remontti

Vuonna 2014 voimaan astunut oppilas- ja opiskelijahuoltolaki yhdisti yhteisöllisen ja yksilöllisen opiskelijahuollon kokonaisuudeksi. Yhteisöllinen opiskeluhuoltotyö on ensisijainen opiskeluhuollon toimintamuoto, ja siksi opiskeluhuollon kuraattorien ja psykologien toimiminen kiinteästi koulussa ja oppilaitoksissa on tärkeää. Myös terveydenhoidon palveluiden tulee olla edelleen saatavilla ammatillisessa oppilaitoksessa. Hallituksen sote-lakiesityksessä korostetaan opiskelijahuollon ja opiskelijaterveydenhuollon palveluiden saavutettavuuden turvaamista ja nimetään ne ”matalan kynnyksen lähipalveluiksi”.

Toteutuessaan sote-uudistus muuttaa palveluiden tuottamisen ja järjestämisen rakenteita. Kunnan ja maakunnan välillä olevan rajapinnan lisäksi on lain jatkouudistamisessa huomioitava, että ammatillisen koulutuksen järjestäjien enemmistö on muita organisaatioita kuin kuntia. Ammatillisen koulutuksen järjestäjälle nyt esitetty toimijoiden työnjako tarkoittaisi lukuisia eri yhteistyötahoja ja rajapintoja. Sujuvan tiedonkulun turvaaminen koulutuksen järjestäjä-kunta-maakunta-kolmikossa on erityisen haasteellista.

AMKE huomauttaa, että nyt esitetyt muutokset ovat siis vain tekninen pintaraapaisu. Käsittelyssä oleva maakunta- ja sote-uudistus aiheuttaa suuria uudistamistarpeita oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin erityisesti juuri ammatillisen koulutuksen osalta. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa on tulevaisuudessa täsmennettävä, miten kunnan vastuulla olevien opiskelijahuoltopalveluiden rahoitus ja järjestämisvastuu määräytyvät, kun koulutuksen järjestäjä voi toiminta-alueensa lisäksi järjestää opetusta vapaasti eri puolella maata. Samoin tulee pohtia, kenen kanssa koulutuksen järjestäjäkohtainen suunnitelma opiskelijahuollon järjestämisestä laaditaan.

Lisätietoja:

asiantuntija Riikka Reina, riikka.reina@amke.fi p. 040 594 4401

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry on 85 koulutuksen järjestäjän valtakunnallinen etujärjestö. AMKEN jäsenet kouluttavat yli 90 % kaikista ammatillisen koulutuksen opiskelijoista.